

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Економічний факультет

Кафедра економіки та управління підприємством

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалаврів

спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Дніпро

2017 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Тімар Інна Валентинівна, старший викладач кафедри економіки та управління підприємством.

Обговорено та схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

«25» квітня 2017 року, протокол № 8

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Основи підприємницької діяльності» складена відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», що затверджена Вченою радою Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол № 12 від 26.04.2017 р.).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи і підходи до організації підприємницької діяльності

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Основи підприємницької діяльності» розглядає загальні закономірності організації та здійснення підприємницької діяльності суб'єктами господарювання. Теоретичною та методологічною базою вивчення дисципліни «Основи підприємницької діяльності» є дисципліна «Основи економіки» базового шкільного курсу. Вона вивчається на початкових курсах та є базовою для дисципліни «Підприємництво і бізнес культура», а також допомагає у вивченні дисциплін «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг».

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи підприємницької діяльності.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти підприємницької діяльності.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи підприємницької діяльності» є розгляд теоретичних та практичних питань, пов'язаних з підприємницькою діяльністю в Україні, надання студентам знань з основ підприємницької діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи підприємницької діяльності» є вивчення видів і особливостей підприємницької діяльності, вивчення законодавчих основ підприємницької діяльності в Україні.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- зміст та сутність підприємницької діяльності в сучасних умовах;
- основні засади державного регулювання підприємницької діяльності в Україні;
- види та форми підприємницької діяльності;
- порядок реєстрації суб'єктів бізнесу, зміст основних установчих та реєстраційних документів;
- основні засади державної податкової політики щодо оподаткування підприємницької діяльності.

вміти:

- здійснювати аналіз переваг та недоліків різних форм організації бізнесу;
- використовувати різні джерела пошуку підприємницьких ідей;
- розраховувати розмір податків за спрощеною системою оподаткування суб'єктів малого бізнесу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4,0 кредити ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Загальні основи підприємництва

Виникнення та еволюція поняття “підприємництва”. Поняття підприємництва. Визначення підприємництва та види підприємницької діяльності. Основні властивості підприємництва. Підприємництво як явище і як процес. Місце та роль підприємництва в економіці України. Принципи підприємницької діяльності. Функції підприємництва. Інфраструктура бізнесу. Особисті якості підприємця. Етика підприємництва.

Тема 2. Державне регулювання підприємницької діяльності

Необхідність державного регулювання підприємницької діяльності. Передумови та механізми державного регулювання підприємництва. Державна підтримка розвитку бізнесу в Україні.

Правове забезпечення підприємництва. Відносини власності, права власника. Ліцензування підприємницької діяльності. Поняття ліцензії та ліцензування. Види діяльності, що підлягають ліцензуванню. Порядок отримання ліцензії суб'єктами підприємницької діяльності. Види патентів. Порядок отримання патентів суб'єктами підприємницької діяльності.

Тема 3. Організаційно-правові форми суб'єктів бізнесу

Види та форми підприємництва. Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Індивідуальна форма підприємницької діяльності – фізична особа-підприємець.

Колективна форма підприємницької діяльності, поняття юридичної особи, види господарських товариств. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності. Особливості діяльності комерційних товариств. Акціонерні товариства. Інші форми підприємницької діяльності.

Виробниче підприємництво. Комерційне підприємництво. Фінансове підприємництво. Консультативне підприємництво.

Тема 4. Установчі документи та порядок реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності

Основи законодавства, що регулюють відношення в сфері

підприємництва. Закон України про підприємництво. Законодавчі акти по регулюванню підприємницької діяльності. Статут підприємства. Установчі документи. Реєстраційне свідоцтво. Порядок реєстрації суб'єктів підприємництва. Державна реєстрація фізичної особи – підприємця. Державна реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи. Постанова на облік підприємств в податкових органах. Відкриття рахунків у кредитних організаціях (банках).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 5. Механізм створення власної справи

Умови та принципи заснування власної справи. Ідеї та цілі заснування власної справи. Пошук підприємницької ідеї.

Етапи заснування власної справи. Купівля діючого підприємства. Продаж підприємства в ході здійснення процедур банкрутства підприємства-боржника. Оренда підприємства як форма заснування власної справи. Вибір виду діяльності. Джерела підприємницьких ідей. Методи пошуку підприємницьких ідей: метод аналогії, інверсії, ідеалізації, методи колективної творчості. Вибір форми організації бізнесу. Переваги, недоліки індивідуальної та колективної форми організації бізнесу.

Бізнес-планування. Структура бізнес-плану та порядок його формування. Виробничий, юридичний та фінансовий плани.

Тема 6. Фінансове забезпечення бізнесу

Джерела фінансових ресурсів підприємництва та процес інвестування. Вибір джерел фінансування підприємницької діяльності. Внутрішні джерела фінансування бізнесу. Основні форми зовнішнього фінансування бізнесу. Лізинг. Емісія цінних паперів.

Кредитування та його роль у розвитку підприємництва. Комерційні кредити. Банківські кредити. Особливості надання мікрокредитів суб'єктам підприємництва. Значення кредитних спілок у фінансуванні бізнесу.

Управління фінансами суб'єктів підприємництва.

Тема 7. Основи оподаткування підприємницької діяльності

Сутність податків та загальні основи оподаткування. Податкова система держави та основні види податків в Україні. Оподаткування прибутку підприємств. Платежі за ресурси. Непрямі податки, які сплачують підприємства. Збори і цільові відрахування, які сплачують підприємства. Місцеві податки і збори. Особливості оподаткування суб'єктів малого бізнесу. Загальна та спрощена системи оподаткування. Єдиний податок. Фіксований податок.

Тема 8. Менеджмент та маркетинг у підприємницькій діяльності

Сутність та роль менеджменту у підприємницькій діяльності. Основна

мета та завдання менеджменту. Функції управління. Планування розвитку суб'єкта підприємництва. Управління мотивацією персоналу. Методи мотивації. Організація контролю. Управління організаційними комунікаціями. Менеджер як організатор ефективного управління. Вимоги до ділових і особистих якостей менеджера. Типи менеджерів у вітчизняній та зарубіжній практиці.

Сутність та значення маркетингу в підприємницькій діяльності. Основна мета та завдання маркетингу. Маркетингові комунікації. Реклама. Нові методи збуту товарів: Internet-комерція, реалізація товарів за каталогами.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

3.1. Базова література:

1. Апопій В. В. Основи підприємництва: навч. посіб. / В. В. Апопій, Н. О. Шутовська, С. А. Серета. – К.: Ліра-К, 2014. – 324 с.
2. Васильців Т. Г. Економіка малого підприємства: навч. посіб. / Т. Г. Васильців, О. І. Іляш, Н. Г. Міценко ; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. – К.: Знання, 2013. – 446 с.
3. Воронкова В. Г. Основи підприємництва: теорія та практикум: навч. посіб. / В. Г. Воронкова. – К.: Ліра-К, 2014. – 455 с.
4. Гой І. В. Підприємництво: навч. посіб. / І. В. Гой. – К.: ЦУЛ, 2013. – 368 с.
5. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес: Підруч. для студентів ВНЗ / І. М. Грищенко. – К.: Грамота, 2016. – 519 с.
6. Дикинс Д. Предпринимательство и малые фирмы / Д. Дикинс, М. Фрил. – К.: Ліра-К, 2014. – 448 с.
7. Захарчин Г. М. Основи підприємництва: навч. посіб. / Г. М. Захарчин. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Ліра-К, 2013. – 407 с.
8. Ярошевич Н. Б. Підприємництво і менеджмент навч. посіб. / Н. Б. Ярошевич. – К.: Ліра-К, 2014. – 408 с.

3.2. Додаткова література:

1. Азаренкова Г. М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: підруч. для студентів ВНЗ / Г. М. Азаренкова, О. М. Біломістний, І. І. Біломістна; Ун-т банк. справи Нац. банку України (м. Київ). – К.: УБС НБУ, 2014. – 303 с.
2. Блажівська О. Є. Спільна діяльність учасників простого товариства: монографія / О. Є. Блажівська. – К.: Ліра-К, 2013. – 224 с.
3. Бондар М. І. Звітність підприємства: навч. посіб. / М. І. Бондар. – К.: ЦУЛ, 2015. – 570 с.
4. Верига Ю. А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва: навч. посіб. / Ю. А. Верига. – К.: ЦУЛ, 2014. – 264 с.
5. Економіка і підприємництво, менеджмент: навч. посіб. / [Рогащ С. М. та ін.]. – К.: Компринт, 2015. – 713 с.

6. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для ВНЗ / [Ю. Бажал та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. – К.: Пульсари, 2015. – 278 с.

7. Калина А. В. Державна політика розвитку підприємництва в Україні / А. В. Калина. – К.: Патерик, 2014. – 498 с.

8. Карлін М. І. Правові основи підприємницької діяльності: конспект лекцій / М. І. Карлін, Ю. В. Строцюк; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т економіки та менеджменту, Каф. фінансів та оподаткування. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – 107 с.

9. Князь С. В. Підприємництво та менеджмент: навч. посіб. / С. В. Князь, Т. І. Данько, Н. Б. Ярошевич; за наук. ред. С. В. Князя; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 123 с.

10. Князь С. В. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: організаційно-методичні аспекти: навч. посіб. / С. В. Князь, Н. П. Яворська; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 103 с.

11. Кочубей Р. В. Предпринимательские структуры в изменяющейся среде: проблемы адаптации: монографія / Р. В. Кочубей. – К.: Ліра-К, 2015. – 133 с.

12. Крегул Ю. І. Правове регулювання безпеки підприємницької діяльності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. І. Крегул, М. І. Зубок; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 215 с.

13. Кулішов В. В. Економічний довідник підприємця: навч. посіб. / В. В. Кулішов. – К.: Ліра-К, 2013. – 162 с.

14. Мельников А. М. Основи організації бізнесу: навч. посіб. / А. М. Мельников. – К.: Ліра-К, 2013. – 200 с.

15. Петрович Й. М. Створення і функціонування суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / Й. М. Петрович. – К.: Ліра-К, 2015. – 256 с.

16. Тягунова Н. М. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс: навч. посіб. / Н. М. Тягунова. – К.: Ліра-К, 2014. – 118 с.

17. Юрко І. В. Торговельне підприємництво: навч. посіб. / І. В. Юрко. – К.: ЦУЛ, 2014. – 308 с.

18. Юрчишена Л. В. Планування підприємницької діяльності: [навч. посіб.] / Л. В. Юрчишена; Вінниц. фінанс.-екон. ун-т. – Вінниця: ВФЕУ, 2014. – 366 с.

3.3. Методичні рекомендації:

1. Тімар І. В. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Основи підприємницької діяльності». – додається в НМКД.

2. Тімар І. В. Методичні матеріали до практичних занять з дисципліни «Основи підприємницької діяльності» – додається в НМКД.

3.4. Інформаційні ресурси:

Нормативна база (будь-які правові пошукові системи, включно системи, що розташовані на офіційних сайтах в мережі Інтернет відповідних органів).

Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського -
www.biblvornad.org.ua
Закони України – <http://meta-ukraine.com>
Верховна Рада України – <http://www.rada.kiev.ua>
Міністерство освіти та науки України – <http://www.education.gov.ua/>
Науково-методичні центри: вищої освіти, середньої освіти, професійно-
технічної освіти, головний інформаційно-обчислювальний центр Міносвіти і
науки України – Колишній Інститут змісту і методів навчання –
<http://www.ictme.edu-ua.net/>
Офіційний сайт Верховної Ради України / www.rada.gov.ua
Офіційний сайт Міністерства економіки України / www.me.gov.ua
Офіційний сайт Державного комітету статистики України /
www.ukrstat.gov.ua
Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського /
www.biblvornad.org.ua
<http://www.aib-world.org/trademission.shtml>
<http://www.bcemag.com>
<http://www.economist.com>
<http://www.ibisa.Bizland.com>
Освітні ресурси України – <http://meta-ukraine.com/topics.asp?t=12>
Українські навчальні та наукові інститути –
<http://www.ukma.kiev.ua/ICC/wwwscint.html>
Міжнародна освітня та ресурсна мережа – <http://www.kar.net/-iearn>
Українська преса в Інтернеті – <http://UAMedia/visti.net/link/>
Наукові журнали – <http://www.karelia.ru/psu/-eflov/online/e.html>
Бібліотечний світ України – www.ukrlib-world.kiev.ua
Бібліотеки світу – <http://staffweb.library.van-derbilt.edu/breeding/>
Національна бібліотека України ім. Вернадського –
<http://www.nbuv.gov.ua/>
Наукова бібліотека НаУКМА – <http://www.ukma/kiev.ua/ukmalib>
Державна освітянська бібліотека України – <http://www.edu-ua.net/library/>
Загальнодоступні російські електронні бібліотеки – [http://www.ore.ru/-
patrikev/liblib/liblist.htm](http://www.ore.ru/-patrikev/liblib/liblist.htm)
Російськомовні літературні архіви на Інтернет –
<http://www.odessa.net/moshkow/koi/litarhiwv.dir>
Бібліотека Мошкова – <http://www.lib.ru>
«Лавка языков» - www.russ.ru
Український літературний журнал – <http://ukrlit.iscool.net/>
"Український Центр" - освітньо-інформаційний ресурс Бібліотека.
Форум. Галерея. Блог. <http://www.ukrcenter.com>
Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua>
Обласна універсальна наукова бібліотека (м. Кіровоград)
<http://library.kr.ua>
Науково-технічна бібліотека. Читальня on-line. <http://library.tu.edu.te.ua>

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумкова атестація з навчальної дисципліни «Основи підприємницької діяльності» – залік.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Діагностика знань студентів здійснюється з допомогою:

- 1) усних опитувань на практичних заняттях;
- 2) письмових контрольних робіт;
- 3) письмових тестових завдань;
- 4) виконання реферативних завдань.

Критерії успішності

Оцінки «зараховано» (А) заслуговує студент (студентка), який (яка) виявив (виявила) всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений (ознайомлена) з основною і додатковою літературою. Зазвичай, оцінка «відмінно» ставиться студентам, які засвоїли основні поняття та принципи сучасної економічної теорії, вільно оперують економічними категоріями та інтерпретують графічні економічні моделі, усвідомлюють зв'язки між основними економічними явищами та процесами, творчо та коректно використовують їх при розв'язанні задач.

Оцінки «зараховано» (В, С) заслуговує студент (студентка), який (яка) виявив (виявила) повне знання навчального матеріалу, успішно виконав (виконала) передбачені програмою завдання, засвоїв (засвоїла) рекомендовану основну літературу. Як правило, оцінка «добре» виставляється студентам, які засвідчили системні знання понять та принципів економічної теорії і здатні до їх самостійного поповнення та оновлення під час подальшої навчальної роботи і професійної діяльності. Одночасно вони допустили певні неточності, пропуски, помилки, які зумовили некоректність окремих результатів та висновків.

Оцінки «зараховано» (D, E) заслуговує студент, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, частково впорався з виконанням передбачених програмою завдань, ознайомлений із частиною рекомендованої основної літератури. Зазвичай, оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили суттєві помилки в усних відповідях та при виконанні завдань контрольних робіт, мали серйозні труднощі у спробах усунути ці помилки самостійно.

Оцінка «незараховано» (FX) виставляється студентові, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив грубі помилки

у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною літературою. Як правило, «незадовільна» оцінка виставляється студентам, у яких відсутні знання базових положень сучасної економічної теорії або їх недостатньо для продовження навчання чи початку професійної діяльності.